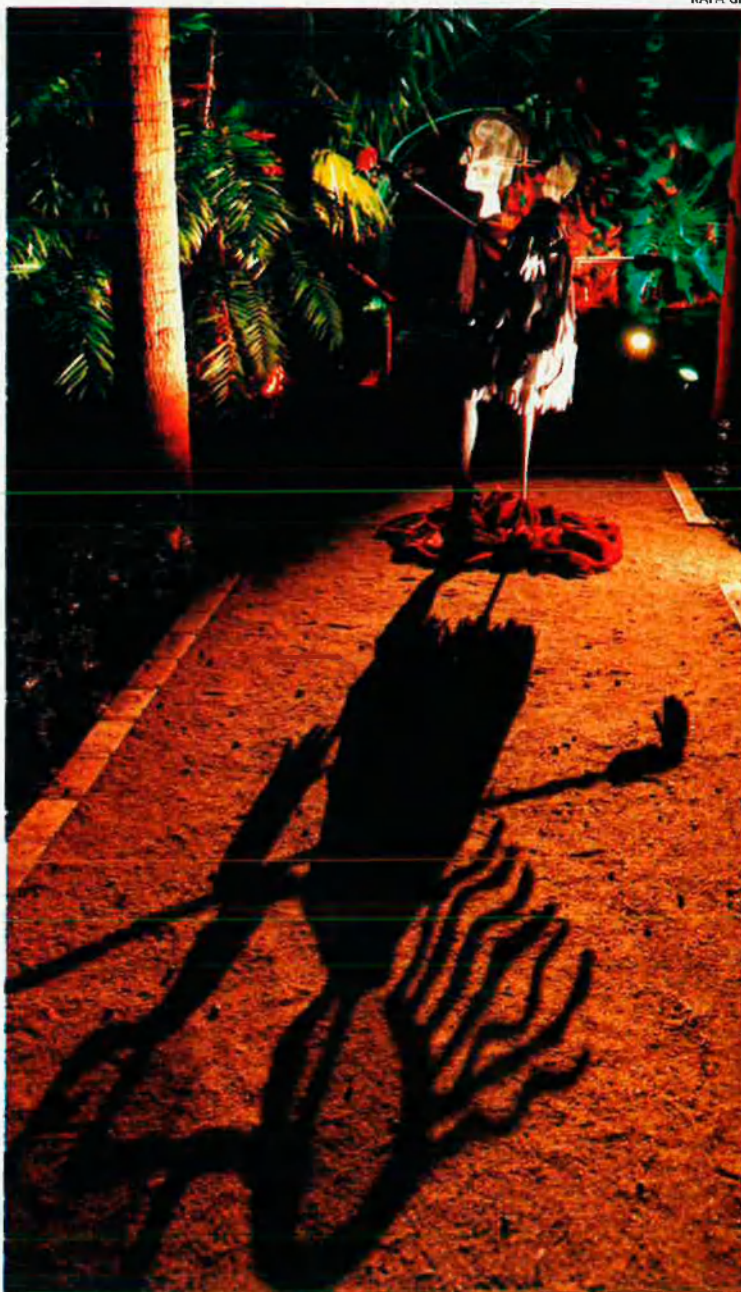

Bertolt Brecht reivindica el Botànic

La màgica nit de Sant Joan va omplir el Botànic d'antics alumnes i d'encuriosits amics de la Universitat de València. Tots plegats feren un tomb pels viaransys d'aquest verger amenaçat pel ciment mentre recordaven el dramaturg Bertolt Brecht.

RAFA GIL

'Bertolt Brecht, ballant un tango'. Va ser una de les primeres escenes de l'espectacle que es va celebrar al Botànic de València.

És molt recomanable passejar sempre que es puga. La salut ens ho agraeix. Ara bé, si es té la sort de poder fer un tomb, a les fosques, pel misteriós i alhora simbòlic Jardí Botànic de València, l'estona esdevé certament profitosa. D'aquest passeig nocturn van poder gaudir un grup nombrós d'amics i antics alumnes de la Universitat de València que sense fer soroll es van deixar caure pel Botànic el passat divendres 26 de juny a la nit. Tots plegats s'acostaren a celebrar la mitjanit màgica de Sant Joan. Es van oblidar per moments de les fogueres típiques a les habituals platges i es van decidir a habitar aquest emblemàtic jardí amenaçat ara per l'especulació urbanística. Va ser una vetllada en la qual va planar la memòria del dramaturg i pensador alemany Bertolt Brecht, tot just ara que fa cent anys del seu naixement.

La Universitat de València va voler que l'homenatge a un dels intel·lectuals europeus més lúcids d'entreguerres tinguera com a marc el Botànic del cap i casal. Aquest Jardí Botànic es va crear en el renaixement, impulsat pel paper investigador de la universitat. En 1567, aquesta institució va encarregar al catedràtic Joan Plaça la creació de l'Hort d'Herbes, embrió de l'actual Botànic i que a l'inici del segle XIX es va traslladar a la seua ubicació actual. No obstant això; no va ser fins el 1987 que la Universitat de València va rescatar aquest verger de l'oblit a què l'havia sotmès la societat valenciana. A banda de la rehabilitació, la uni-

versitat ha dotat el Botànic d'una programació cultural, avançada, europea i arrelada al seu país.

Endinsats en aquest esperit de cultura, els amics i antics alumnes i els encuriosits consumidors de cultura van tenir l'oportunitat de veure un muntatge teatral, musical, coreogràfic i escultòric que no va decepcionar ningú. Dirigit i coordinat pel prestigiós actor Joaquín Hinojosa i amb la participació desinteressada d'estudiants de l'Escola d'Arts i Oficis i de qualificats professionals. *Brecht al Botànic* va combinar la passejada lenta i amical per un itinerari marcadament floral amb un constant bombardeig de poesia i cançons, d'escultures i *happenings* que no va cansar el vianant.

La celebració dels Cinc Segles.

L'Associació d'Amics i Antics Alumnes de la Universitat de València, amb el record de Brecht, van celebrar el seu primer aniversari. Aquesta entitat s'ha dedicat, en la seua curta existència, a preparar i donar suport al que serà la celebració del mig mil·lenni de la institució universitària. Brecht era la coartada perfecta per reivindicar el paper social de la universitat. El dramaturg alemany, veu crítica com cap altra de la seua època, ha servit a la Universitat de València de reclam per refermar el seu esperit crític, la seua voluntat d'enriquiment cultural i de participació cívica.

El microclima del Botànic traslladava l'espectador al Berlín prolífic que li va tocar viure a Brecht. A aquell Berlín d'entreguerres, on la decadència imperial es barrejava amb la punyent cultura de la República de Weimar, on l'art compromès es confonia amb la postguerra infeliç: Brecht, la Bauhaus, els cabarets i l'era industrial. La música de Kurt Weill, l'eterna Lili Marlene, l'opereta que es resisteix a morir. La música era present a tot arreu. El gospel americà, i la més moderna i innovadora música dance... L'acordió i el violoncel. El teatre científic, que Brecht s'encarregà de pensar.

Tot tenia una relació especial amb l'autor homenatjat, homenatge que les autoritats universitàries

Un centenari ben oportú

La commemoració enguany del primer centenari del naixement de Bertolt Brecht (1898-1956) ha estat ocasió per revisar la tasca, com a escriptor, dramaturg i director escènic, d'aquest autor alemany. Una revisió que potser no fa tant semblava poc menys que inoportuna: la caiguda del mur de Berlín i la dissolució de la Unió Soviètica van obrir les portes a un qüestionament del sistema comunista i a la banalització (quan no al rebutjament) de l'obra, d'aquells intel·lectuals que, per convenciment o

forçats per les circumstàncies, s'havien arreglerat al costat dels règims comunistes. Brecht n'era un.

Ara, però, comença a obrir-se pas una lectura més objectiva, més calibrada, de les aportacions que l'autor nascut a Augsburg ha fet a la història del teatre universal. S'ha començat per bandejar, amb seny, la cuirassa del dogmatisme amb què els epígons (sempre tan perillosos) havien recobert l'obra del mestre. Tasca difícil i que encara desperta reticències, però el camí de la qual va

mostrar-nos un altre gran dramaturg alemany: Heiner Müller.

No cal ni dir que aquest despullament ha estat tremendament beneficiós ja que ens ha permès que gaudim de la saviesa dramàtica i de la qualitat literària d'unes

Bertolt Brecht. Fa cent anys que va nèixer.

obres que continuen tenint la frescor dels primers temps (*L'òpera de tres rals*, *L'ànima bona de Se Zuan*, *La "Coraugé"* i els seus fills...). Que ens ha permès també que reflexionem, sense prejudicis ideològics, sobre la vigència del seu teatre èpic en els temps que corren. És per aquesta raó, doncs, que puc dir que ha estat un centenari que ha arribat en un moment del tot oportú: fa uns anys s'hagués reduït a una exaltació hagiogràfica; d'ací a uns anys potser hauria estat massa tard. Només cal esperar, ara, que aquesta commemoració serveixca per enriquir el panorama teatral amb un grapat de bons muntatges i d'edicions... El seu teatre, la seua poesia, la seua narrativa ens esperar a tots.

Josep Lluís Sirera
Dramaturg

no van perdre's. Així, al llarg d'aquest itinerari, hom podia observar el rector Pedro Ruiz, o l'ex-rector Ramon Lapiedra. També s'hi va deixar veure la compositora Matilde Salvador, recentment homenatjada per les institucions valencianes, o un munt de professors, periodistes i advocats, entre d'altres, que feien costat al Botànic. En tot moment, la conversa va presidir el transcurs de la vetllada. Cadascú aprofitava el temps com bonament li abellia. Uns preguntaven per la família, altres mostraven a Pedro Ruiz la seua preocupació sobre l'ús del valencià...

Aquella mitjanit tot tenia un aire de vindicació. La nit de Sant Joan

trencava una llança a favor de la bona cultura, feta per joves artistes, disposats, a ritme de dansa, a fusionar-se amb la densa vegetació, cas de Toni Aparisi. O que es mostraven provocadors i nostàlgics, com Isabel Carmona. O que rememoraven escenografies de Brecht, com Toni Sancho i Laura Useleti. Com afirmava Brecht: cal allunyar-se dels estúpids, perquè podem acabar sent-ne. Potser. Al Botànic se'n trobaven pocs i, ben al contrari, molta diversió, amistat i un record a Bertolt Brecht, al Botànic i als Cinc Segles de la Universitat de València...

Salvador Giménez